

Dato: 30.08.2006

Det kongelige kommunal - og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

KOMM. OG REG. DEP	
31 AUG 2006	
Ark.	
Avd.	/ /

MELDING OM VEDTAK

Jevnaker kommunestyre behandlet i sak 57, den 29. august 2006 Kommunal og regionaldepartementets forslag til endringer i valgloven, og fattet slik høringsuttalelse:

”Bruk av valgkort – § 2, nytt tredje ledd:

Vurdering.

Departementet har vurdert bruk av valgkort og peker på disse fordelene:

- Personlig informasjon til velgerne om hvilken kommune de er manntallsført i, og om hvilket valglokale de skal stemme i og om valglokalets åpningstid.

Som en konsekvens av dette bør det bety at:

- Færre velgere stemmer i annen kommune (på valgtinget) enn der de er manntallsført. Antall forkastede forhåndsstemmegivninger reduseres med dette som begrunnelse. (En antar at velgere som nylig har flyttet vil stemme i rett kommune) En forutsetter at vedkommende som nylig har flyttet også får tilsendt valgkortet til riktig adresse, jfr. for øvrig postens ettersendingstid.
- Ved at velgerne får opplyst hvor de skal stemme, bør det føre til at flere stemmer i den kretsen de er manntallsført. Dette betyr at opptellingen og valgoppgjøret forenkles og effektiviseres (færre fremmede stemmer)

Et pålegg om bruk av valgkort betyr økte utgifter (produksjon og utsending) for kommunene.

Konklusjon:

Etter en totalvurdering vil de positive sidene ved å innføre bruk av valgkort være størst, og det anbefales at Jevnaker kommune støtter forslaget.

Forhåndsstemmeperioden – forslag til endringer i § 8:

Vurdering:

Innenriks forhåndsstemmegivning:

Til forslaget om å endre tidspunktet for mottak av forhåndsstemmer fra fredag til torsdag. Forhåndsstemmegivningen øker alltid mot slutten av perioden og den er betydelig de siste dagene før valget. Ved at det har vært gjennomført forhåndsstemmegivning til og med siste fredag før valget, er dette en praksis som

---

Jevnaker Samfunnshus

Postadresse:

Postboks 70

3521 Jevnaker

Besøksadresse:

Kirkegt. 6

3520 Jevnaker

Telefon:

61 31 57 00

Telefax:

61 31 58 50

Bankgiro:

2030.19.96102

mange av våre velgere er vant med og som har vært gjennom mange valg. Ut fra erfaringer man har gjort seg tar det lang tid å innarbeide nye rutiner og faren for at mange kommer siste dagen (fredagen) for å avlegge forhåndsstemme er stor. Det er derfor nødvendig å legge opp til gode informasjonstiltak både fra Departementet og kommunene rundt dette. Fordelen ved dette er at man antagelig vil redusere antallet forhåndsstemmegivninger som kommer for sent til kommunen på grunn av postgangen.

Konklusjon:

Dersom siste frist for å avgi forhåndstemmer settes til torsdag før valgdagen, bør dette være tilstrekkelig slik at det ikke blir nødvendig å endre fristen for å godkjenne forhåndsstemmene (jfr. nedenstående punkt vedr. dette). altså at nåværende frist beholdes for å godkjenne innkomne forhåndsstemmegivninger. Jevnaker kommune støtter forslaget om å avslutte forhåndsstemmingen torsdag før valgdagen.

Utenriks forhåndsstemmegivning.

Vurdering:

Dette krever at kommunene må forholde seg til flere frister for forhåndsstemmingen men en antar at dette ikke byr på vesentlige vanskeligheter da en har forholdsvis få utenlandsstemmer.

Konklusjon:

Jevnaker kommune støtter forslaget.

Ambulerende stemmegivning

Vurdering:

I gjeldende lov heter det at: "Velgere som oppholder seg innenriks, unntatt på Svalbard og Jan Mayen, og som på grunn av sykdom eller uferhet ikke kan avgi stemme etter annet ledd, kan etter søknad til valgstyret avgi forhåndsstemme der de oppholder seg. Valgstyret fastsetter selv fristen for når søknaden må være kommet inn. Fristen må fastsettes til et tidspunkt innenfor perioden mellom tirsdag og fredag siste uke før valget". Forslaget innebærer at fristen for å søke om ambulerende stemmegivning er forkortet med en dag. Dette fordi fristen for mottak av forhåndstemmer er endret fra fredag til torsdag og da er også siste dag for ambulerende stemmemottak torsdag. Det antas at dette ikke vil ha noen vesentlig betydning for vår kommune.

Konklusjon:

Jevnaker kommune slutter seg til forslaget..

Krav om legitimasjon - § 9.

Vurdering:

Som departementet uttaler skulle ikke kravet til legitimasjon ved forhåndsstemmegivningen og på valgtinget være forskjellige, men dersom dette praktiseres ulikt bør dette innskjerpes. Jevnaker kommune støtter forslaget.

Konklusjon:

Jevnaker kommune støtter forslaget.

Jevnaker Samfunnshus

Postadresse:

Postboks 70

3521 Jevnaker

Besøksadresse:

Kirkegt. 6

3520 Jevnaker

Telefon:

61 31 57 00

Telefax:

61 31 58 50

Bankgiro:

2030.19.96102

Tidspunktet for når forhåndsstemmen må være innkommet til valgstyret - § 10:

Vurdering:

Jevnaker kommune hadde ingen forhåndsstemmer som ble registrert som for sent innkommet ved forrige valg, men det innkom noen forhåndsstemmer noen dager etter valgdagen og som derved ikke er registrert. Disse forhåndsstemmene ble sendt som B-post og ville ha vært kommunen i hende innen fristen dersom de hadde vært sendt som A-post og det er riktig at det tar 1-2 dager ved forsendelse som A-post. Dersom man avslutter forhåndsstemmingen torsdag, vil alle mottatte forhåndsstemmer kunne sendes senest fredag og man vil da nå gjeldende frist.

De forhåndsstemmene som ble mottatt her i kommunen etter fristen, er forhåndsstemmer som ble sendt som B-post fra andre kommuner. Av og til forekommer det også at forhåndsstemmer blir feilsendt og en må også ivareta dette på best mulig måte. I den forbindelse hender det at man må iverksette ekstraordinære tiltak, for eksempel at man sender forhåndsstemmen som eksprespost eller andre tiltak. Det vil selvsagt være av avgjørende betydning om hvor vedkommende er hjemmehørende. Ut fra dette bør det heller settes som et krav i forskriften at forhåndsstemmene skal fremsendes på hurtigst mulig måte. Det ble innført slik rutine i Jevnaker kommune ved forrige valg.

Konklusjon:

Jevnaker kommune støtter ikke forslaget om å endre tidspunktet for siste frist for mottak av forhåndsstemmegivninger. Det bør tas inn en bestemmelse i forskriften om at forhåndsstemmene skal fremsendes på hurtigst mulig betryggende måte.

Foreløpig opptelling - § 10.

Vurdering:

Argumentene for å foreta elektronisk opptelling ved valg er bl.a. at opptellingen skal gå raskere og at evt. feil skal reduseres samt redusere kostnadene forbundet med valg. I høringsutkastet sies det at "den beste måten å sikre at opptellingen blir korrekt, er å benytte to uavhengige opptellingsmetoder slik tilfellet er ved en manuell og en elektronisk telling. Spørsmålet er om det alternativt kan benyttes to forskjellige skannerløsninger (med ulik programvare) ved foreløpig og endelig opptelling, uten noen manuell telling av stemmesedlene. Departementet antar at bruk av to forskjellige elektroniske opptellingssystemer vil gi like god sikkerhet for at opptellingen er korrekt som dersom den ene opptellingen er manuell. Departementet mener derfor at det som et alternativ til å benytte manuell opptelling ved den foreløpige opptellingen og elektronisk opptelling ved den endelige opptellingen, bør kunne benytte elektronisk opptelling ved både den foreløpige og den endelige opptellingen. Forutsetningen er at det benyttes forskjellige systemer ved de to opptellingene".

Konsekvensene ved forslaget er at den foreløpige opptellingen i utgangspunktet skal være manuell og at fintellingen kan foregå elektronisk. Eventuelt kan man telle elektronisk dersom man har 2 uavhengige systemer (skannerløsninger). Erfaringer tilsier at det er svært liten konkurranse mellom leverandører av slik programvare. Saksbehandler kjenner ikke til at det finnes mer enn en helhetlig løsning på dagens norske marked. Dessuten antar en at dette siste kravet vil medføre betydelige utgifter til investeringer i programvare og utstyr som gjør at det er lite aktuelt å telle bare elektronisk. En står da igjen med at minimum grovtellingen foretas manuelt. Dette innebærer at man ved denne tellingen sorterer på partier og det telles antall stemmer til

---

Jevnaker Samfunnshus

Postadresse:

Postboks 70

3521 Jevnaker

Besøksadresse:

Kirkegt. 6

3520 Jevnaker

Telefon:

61 31 57 00

Telefax:

61 31 58 50

Bankgiro:

2030.19.96102

hvert parti. Ved denne tellingen skal det ikke sorteres på rettede og urettede sedler, personrettinger skal heller ikke registreres. Grovtelling er derfor enkelt å administrere.

Konklusjon:

Jevnaker kommune støtter Departementets forslag til krav om manuell telling ved grovtellingen.

Kontroll av stemmesedlene pga avvik mellom foreløpig og endelig opptelling - § 10.

Vurdering:

Departementets forslag innebærer at kommunene pålegges en tredje manuell telling dersom det er avvik mellom foreløpig og endelig opptelling. En manuell fintelling betyr at også personrettinger og registreringer av slengere må gjøres manuelt. Det vil være et stort tilbakeskritt for de kommunene som i dag benytter elektroniske systemer til dette, og det antas å føre til forsinkelser av valgoppgjøret. Departementet bes i stedet sørge for at det utarbeides gode rutiner, veiledninger og opplæringsprogram for kommunene ved bruk av elektroniske valgsystemer/programmer.

Jevnaker kommune ser det som en fordel om innføres en statlig godkjenning for IKT-baserte tellesystemer samt at det innføres godkjennings- og sertifiseringsordninger for systemer og programmer for valgadministrasjon.

Konklusjon:

Jevnaker kommune støtter ikke forslaget om at kontrolltellingen skal være manuell. Departementet bes i stedet sørge for at det utarbeides gode rutiner, veiledninger og opplæringsprogram for kommunene ved bruk av elektroniske valgsystemer/-programmer.

Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd kan starte søndag før valgdagen - § 10.

Vurdering:

I dagens valglov skal opptellingen av forhåndsstemmer starte senest 4 timer før valglokalene stenger. Dette betyr at opptellingen kan starte tidlig mandag morgen noe som betyr at de fleste kommunene har rikelig med tid til telling. Resultatet av foreløpig opptelling kan ikke offentliggjøres før etter kl 2000 valgdagen. Jevnaker kommune støtter ikke forslaget om at opptelling av forhåndsstemmer kan starte søndag. Dette for å unngå mulighetene for evt. "lekkasjer" i forhold til det foreløpige opptellingsresultatet.

Konklusjon:

Jevnaker kommune støtter ikke forslaget om at opptelling av forhåndsstemmer kan starte søndag før valgdagen.

Jevnaker kommunes syn når det gjelder:

Endring av skjæringsdatoen for manntallet:

Vurdering:

Forslaget innebærer at datoen for når man må være registrert som bosatt i kommunen for å komme med i manntallet flyttes en måned nærmere valgdagen. Dette vil ikke ha noen vesentlige negative konsekvenser slik en ser det i dag. Derimot vil manntallet bli

---

Jevnaker Samfunnshus

Postadresse:

Postboks 70

3521 Jevnaker

Besøksadresse:

Kirkegt. 6

3520 Jevnaker

Telefon:

61 31 57 00

Telefax:

61 31 58 50

Bankgiro:

2030.19.96102

mer à jour under forhåndsstemmegivningen. En kan heller ikke se ut fra samtaler med IT-leverandørene at dette er problematisk for produksjon og utsending av valgkort. Valgkortene må være velgerne i hende før forhåndsstemmegivningen starter 10. august.

Konklusjon:

Jevnaker kommune støtter forslaget.

Valg og politiske meningsmålinger:

Vurdering:

Når det gjelder publisering av partimålinger/meningsmålinger har ikke departementet utformet forslag til lovregler om forholdene men er interessert i høringsinstansenes synspunkter på spørsmålet.

I høringsnotatet side 17, vises det til en utredning fra Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo der konklusjonen er at "det ikke kan påvises noen klare sammenhenger mellom partienes oppslutning på meningsmålinger og den oppslutning de oppnår i selve valget. Det sies videre at det finnes eksempler på at jevnt stigende eller synkende kurver på meningsmålingene har gitt seg utslag i valgoppslutningen, men det er også eksempler på en tydelig tendens blir brutt før valg. Det er også ulike mønstre for ett og samme parti ved ulike valg. Instituttet konkluderer videre med at en frykt for selvforsterkende effekter skapt av partimålinger må anses å være sterkt overdrevet, og at slike målinger ikke medfører noen systematisk over- eller underrepresentasjon for noen partier.

De funn instituttet har gjort er i tråd med internasjonal forskning på området. Denne forskningen viser at publisering av partimålinger kan ha en viss betydning for styrkeforholdet mellom partiene, men at det ikke er forskningsmessig belegg for å si at det finner sted en tydelig og systematisk påvirkning."

Konklusjon:

På bakgrunn av konklusjonen fra Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo, anses de bestemmelser som regulerer offentliggjøring av valgresultater og prognoser i valglovens § 9-9 tilstrekkelige."

Ønsker du ytterligere informasjon, vennligst kontakt saksbehandler May-Britt M. Johnsen.

Med hilsen

May-Britt M. Johnsen

May-Britt M. Johnsen
Konsulent

Jevnaker Samfunnshus

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	Telefax:	Bankgiro:
Postboks 70	Kirkegt. 6	61 31 57 00	61 31 58 50	2030.19.96102
3521 Jevnaker	3520 Jevnaker			